

Speech gehouden bij demo Stop de Oorlog op 24 maart te Amsterdam

Er is wel wat aandacht in de media op dit moment of het nu wel zo verstandig is voortdurend maar wapens te zenden en elke kans tot onderhandelen maar te laten schieten. Dat is winst, maar ik word er nog niet optimistisch van. Het is op z'n best twee tegen een en steeds wint het dominante frame dat het uiteindelijk niet anders kan. Doorvechten totdat beide partijen uitgeput zijn. Zoals sommigen weten gaf Eenvandaag ons even de kans om daar iets tegenin te zeggen. Ik kreeg veel mailtjes en ook ons secretariaat kreeg die. Natuurlijk velen die ons weer van grote naïviteit betichten. Rusland is oerslecht en staat dadelijk aan ieders poorten, maar ook mensen die je uit respect misschien niet volledig de rug toekeren, maar belangrijker nog de mensen die erg aarzelen wat ze nu moeten kiezen. Dat lijkt de grootste groep. Goed zo'n tegengeluid zeggen ze dan, maar je hebt me nog niet overtuigd.

Wat me opvalt dat er vrijwel altijd zonder mededogen wordt gesproken. Met een soort afstand alsof we allemaal geopoliticus zijn die wel even met een heldere strategie zal uitleggen hoe het nu verder moet. Bijna niemand heeft het over de slachtoffers aan beide kanten. Dat wordt als een soort gegeven beschouwd. Maar het is natuurlijk nooit alleen een getal. Het zijn mensen als jij en ik die creperen onder de meest gruwelijke omstandigheden. Je moet min of meer het Dark Web op om te zien hoe het slagveld er echt uitziet, de uiteengeretenen, het bloed, de gruwelijkheid van een bombardement. Je houdt het niet vol om daar lang naar te kijken en de militairen en de meeste politici kunnen dat ook beslist niet gebruiken. De verschrikkelijkheid en de wreedheid onder ogen zien is gewoon gevaarlijk voor het moreel. Want de geesten moeten rijp gemaakt worden voor oorlog. Ik kijk naar mijn kleinkinderen en hun ouders weten niet dat de dienstplicht niet is afgeschaft. Ze kijken met verbazing in hun ogen naar me als ik ze vertel dat als ze 17 zijn ze een oproep krijgen en nog steeds kunnen krijgen tot ze 35 zijn. Alsof je een sprookje verteld. Ze geloven je niet. Toch wordt er hoe meer en meer op gespeculeerd door de militaire lobby.

Ik weet niet of het zal helpen of mensen dan wel anders gaan denken. Je kunt ook behoorlijk afgestompt van beelden raken, daarnaast is oorlog het meest fascinerende wat een mens kan meemaken. We verlustigen ons in een constante herhaling van films die een soort oerheldendom propageert dat niet bestaat. Ook de beste anti oorlogsfilm blijft doodgewone oorlogspropaganda. Deze week zag ik nog jongetjes in mijn straat met speelgoedgeweren sluipgedrag van militairen kopiërend elkaar belagen. Geen ouder die dat verbiedt, van vredeseducatie hebben velen nooit meer gehoord. Ach laat die kinderen toch spelen, hoor je dan.

Aandringen op onderhandelingen en een wapenstilstand wordt vrijwel altijd gezien als zwak en daarmee wordt dan maar wat graag gewezen op de Tweede Wereld oorlog en de appeasementspolitiek van Chamberlain. En dan merk ik dat de kennis over vredespolitiek nooit veel verder reikt dan die Tweede Wereldoorlog. Onze herinnering is maar kort. WWI was al een stuk ingewikkelder en van oorlogen daarvoor ontbreekt vrijwel alle kennis. Ook Clingendael hoor ik daar nooit over. En dan moet de vredesbeweging maar ineens antwoord geven op al die vragen. Wat we moeten doen is om al die aannames eens in een ander licht te plaatsen. Deze oorlog is te winnen. Is dat wel zo? Poetin ziet van kernwapens af als hij verliest. Is dat wel zo? Poetin gaat andere landen binnenvallen als hij dit wint. Is dat wel zo? Het is niet onze macht, maar onze zwakheid die Poetin uitnodigt om te vechten. Is dat wel zo? Met harder vechten voorkom je dat de Russen nog meer mensen gaan vermoorden en verkrachten. Is dat wel zo? Onze nieuwe wapens zullen alleen worden gebruikt voor rechtvaardige oorlogen zoals in Oekraïne. Is dat wel zo? Er hoeven maar twee aannames niet te kloppen en alles wankelt. Natuurlijk we kunnen doorgaan met het steden tot puin bombarderen, maar het zal niets oplossen. En het ergste van alles is dat elke oorlog de kiem van een nieuwe al in zich draagt. Elke oorlog wordt met een nieuwe beantwoord tot alles, alles kapot is. Beëindig deze waanzin. En wij? Wij kijken niet lijdzaam toe, integendeel, want aan vrede werken is werken, heel hard werken. We laten

ons niet als lamme vredesduiven steeds maar weer uit de lucht schieten. Kerk en Vrede bestaat dit jaar 100 jaar, ik ben bang dat daar nog wel 100 jaar bij zal komen.

Henk Baars 24 maart 2024